

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Hermansstraat te Werchter

Annelies De Raymaeker

Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Hermansstraat te Werchter

Annelies De Raymaeker

**Kessel-Lo, 2016
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch bureauonderzoek aan de Hermansstraat te Werchter
--

Initiatiefnemer:	@TOPO bvba
Projectleiding:	Maarten Smeets
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vernenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2016, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	p. 3
1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 3
1.1.1 Administratieve gegevens	p. 3
1.1.2 Archeologische voorkennis	p. 4
1.1.3 Onderzoeksopdracht	p. 5
1.1.4 Beschrijving van de geplande werken	p. 6
1.1.5 Werkwijze	p. 9
1.2 Assessmentrapport	p. 10
1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied	p. 10
1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied	p. 15
1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied	p. 26
1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	p. 27
1.2.5 Synthese	p. 28
Hoofdstuk 2 Programma van maatregelen	p. 29
2.1 Administratieve gegevens	p. 29
2.2 Gemotiveerd advies	p. 29
2.3 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem	p. 32
2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen	p. 32
2.3.2 Onderzoeksstrategie, methode en technieken	p. 33
Bibliografie	p. 37

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2016A20
Erkend archeoloog: Annelies De Raymaeker, OE/ERK/Archeoloog/2016/00148
Studiebureau Archeologie bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie: Rotselaar, Werchter, Hermansstraat (fig. 1.1 en 1.2)
Bounding box: punt 1: x: 173966; y: 184853
punt 2: x: 174079; y: 184916
Rotselaar, Afd. 2, Sectie E, percelen 577X en 577B2 (deels)
Periode uitvoering: 3 – 5 januari 2016
Relevante termen: Bureauonderzoek, zandleemstreek, Kempen
Verstoorde zones: Geen

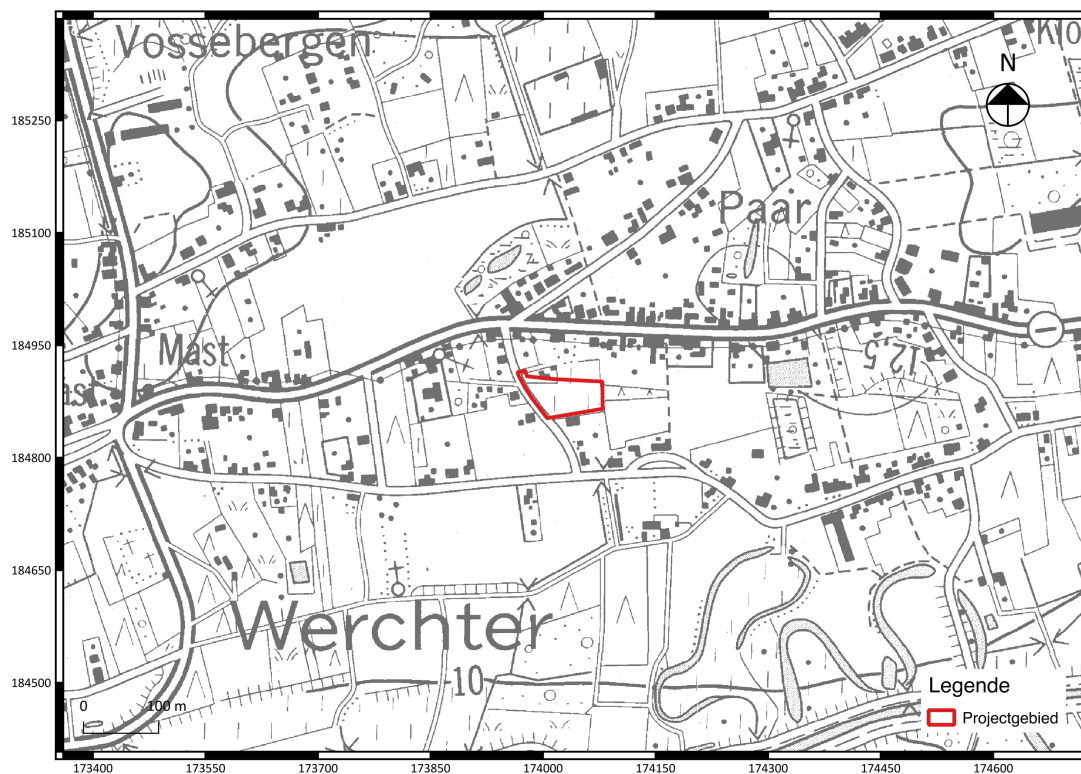

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

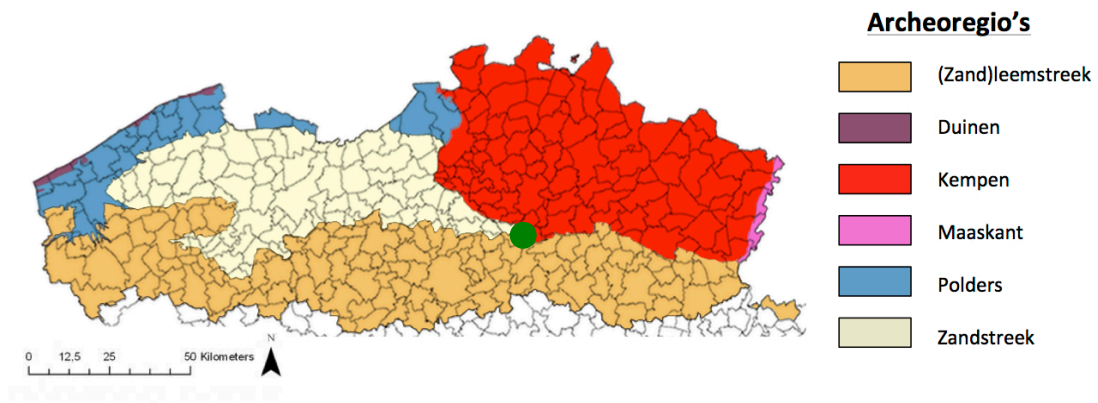

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

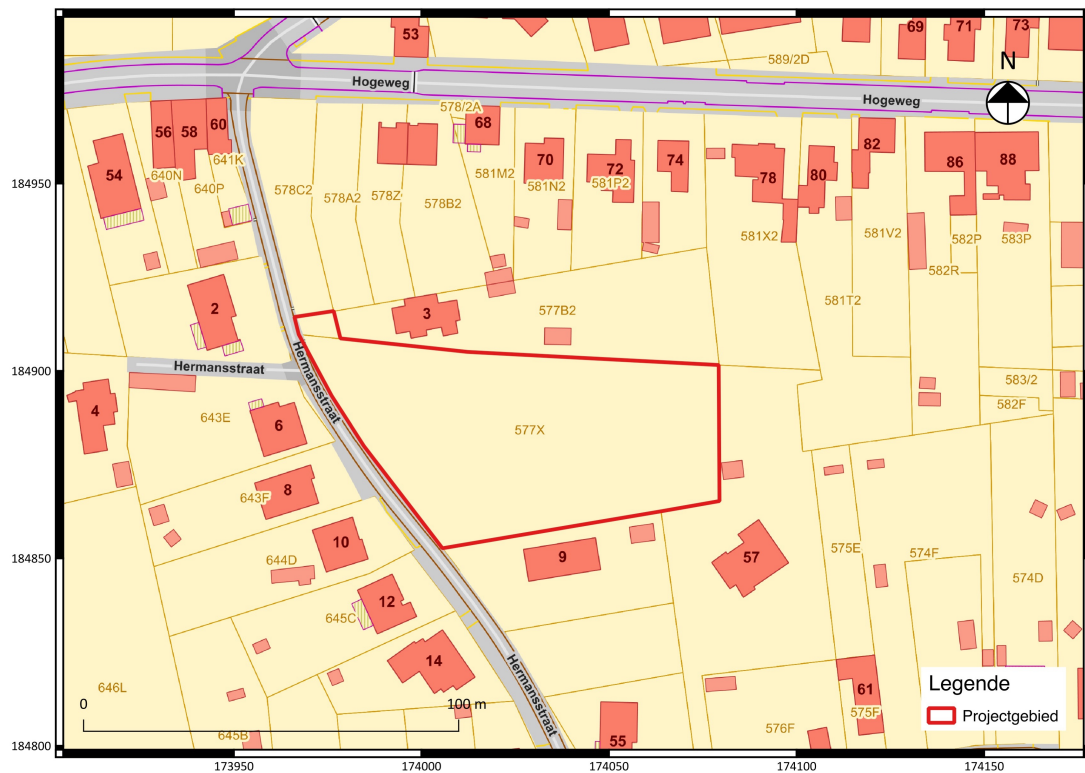

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Geen.

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

1.1.3 Onderzoekopdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke fasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem (bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek, veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem (verkennend archeologisch booronderzoek, waaronder archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten, proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud in situ op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het mogelijk deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het nuttig deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven schadelijk voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het noodzakelijk deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud in situ van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

Geen.

1.1.4 Beschrijving geplande werken

Het projectgebied is momenteel grotendeels bebost, de bomen zullen worden gerooid na het verkrijgen van de kapvergunning. Op het terrein wordt een verkaveling gepland. Binnen het projectgebied wordt voorzien in de ontwikkeling van twee meergezinswoningen met elk een capaciteit van ongeveer tien wooneenheden en een vrijstaande woning. Deze woningen worden gebouwd langs een nieuwe weg die met een oost-westelijke oriëntatie vertrekt vanuit de Hermansstraat. De nutsvoorzieningen worden gepland langs deze weg. Ten noorden van deze weg wordt een parkeerzone voorzien voor acht wagens. Drie zones binnen de ontwikkeling worden aangeduid als zones waar het bos behouden blijft.

De wegeis zal worden opgebouwd uit een opeenvolging van (beneden naar boven) geotextiel, onderfundering type II (25 cm), steenslagfundering (20 cm), een KWS onderlaag (6 cm) en tenslotte een KWS toplaag (4 cm). De totale dikte bedraagt 55 cm.

Op dit moment is nog niet veel geweten over de uitvoering van de geplande woningen. Wel is geweten dat de twee meergezinswoningen een ondergrondse parkeergarage zullen krijgen met een oppervlakte van 900 m². Hier wordt rekening gehouden met een uitgravingsdiepte van ca. 3 m onder het maaiveld. De verdere uitwerking van de geplande ontwikkeling wordt voorzien na het verkrijgen van de verkavelingsvergunning.

1.1.5 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair Geologische kaart
- Quartair Geologische kaart
- Bodemerosiekaart
- Bodembedekkingskaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

De geomorfologische kaart kon niet worden geraadpleegd omdat deze niet beschikbaar is voor het projectgebied.

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is gegeoreferereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Frickxkaart (1714-1727)
- Ferrariskaart (1770-1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1852)
- Popp-kaart (1842-1879)
- Luchtfoto's (1971, 2000-2003, 2012)
- Topografische kaarten (1863, 1879, 1892, 1903, 1914, 1996)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Bijkomend archiefonderzoek is niet uitgevoerd omdat uit de analyse van het historisch kaartmateriaal geen grondgebruik naar voor komt dat dit noodzakelijk maakt. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied is een min of meer trapeziumvormig terrein dat met de westelijke kant grenst aan de Hermansstraat. Het is gelegen op een heuvelrug op een hoogte van ca. 11,5 – 12,5 m TAW (fig. 1.6) en ligt in de overgangszone tussen de archeo-regio's de zandstreek, de zandleemstreek en de Kempen (fig. 1.2).

Uit het terreinprofiel kan worden opgemaakt dat er nagenoeg geen hoogteverschil zit binnen het projectgebied (fig. 1.7 en fig. 1.8). In de nabije omgeving van het projectgebied stromen een heel aantal beken en rivieren, het terrein ligt in het Demerbekken. Het projectgebied wordt samen met de rest van de gemeente gekarteerd als een gebied met een verwaarloosbare erosiegevoeligheid (fig. 1.9). De bodembedekkingskaart toont het projectgebied als bebost (fig. 1.10).

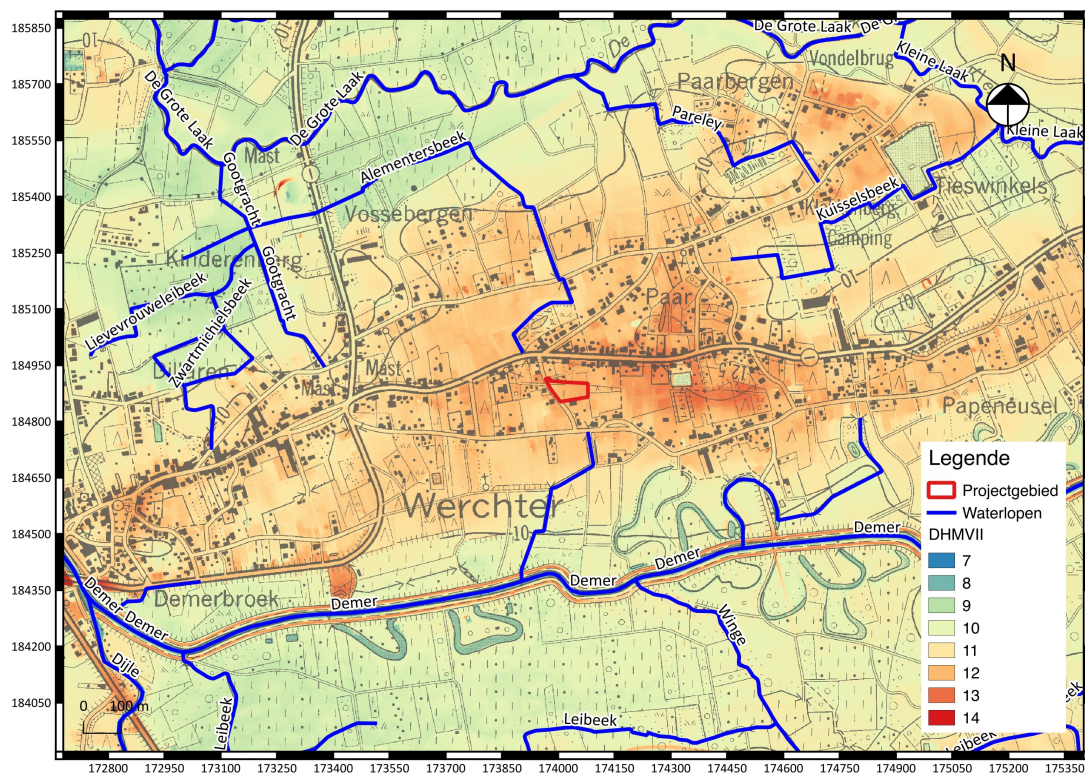

Fig. 1.6: Uittreksel uit het digitaal hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied.

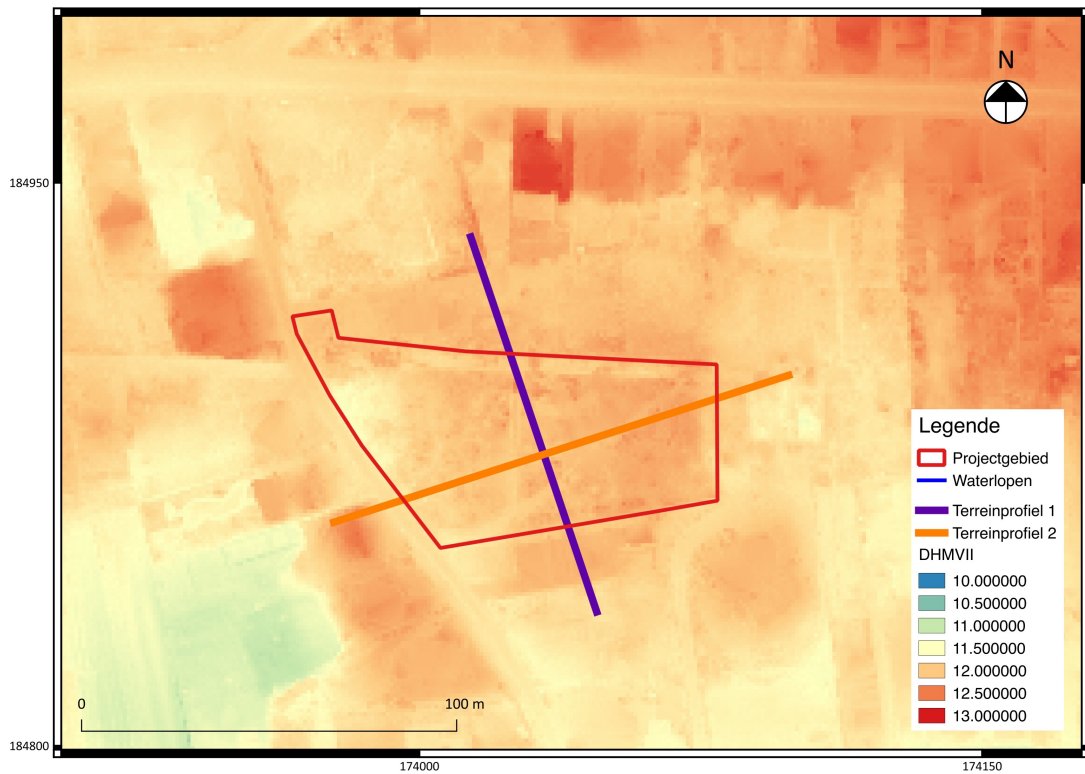

Fig. 1.7: Detail uit het digitaal hoogtemodel (DHM II) met aanduiding van het projectgebied en twee geplaatste terreinsnedes.

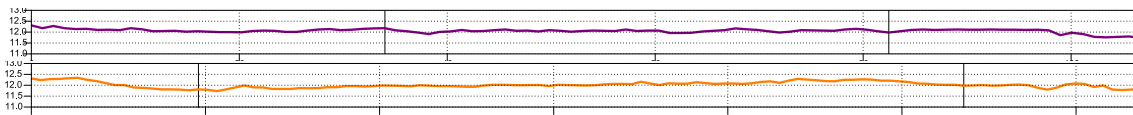

Fig. 1.8: Terreinverloop ter hoogte van het projectgebied.

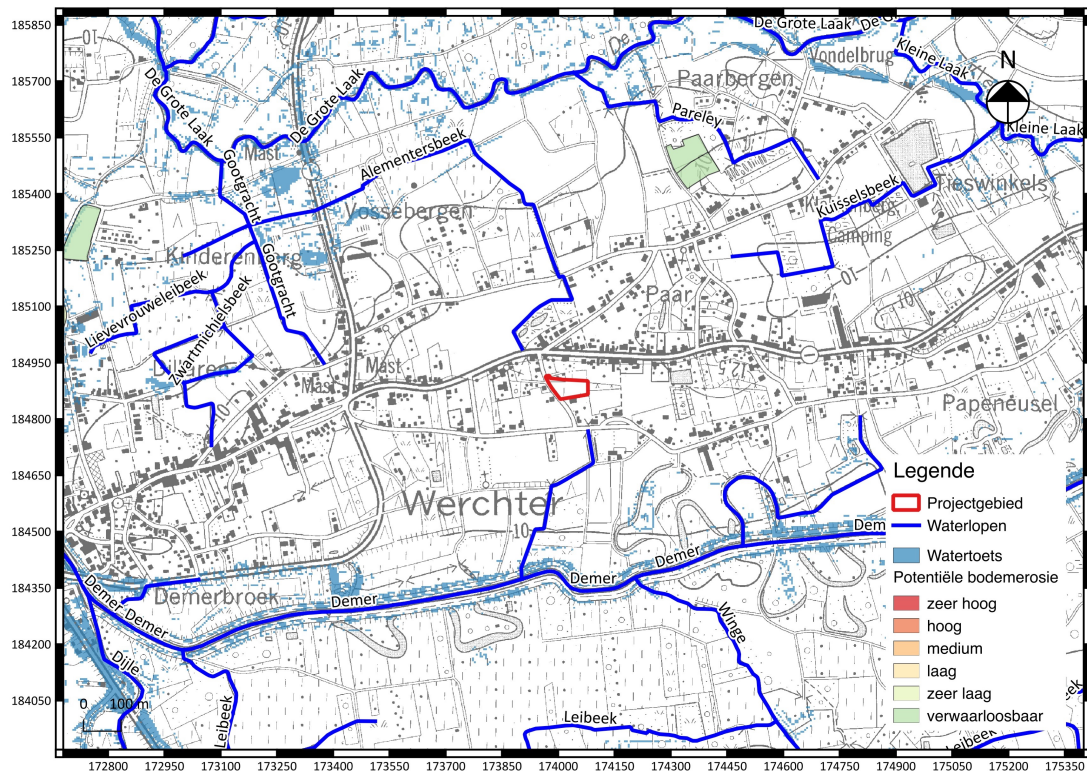

Fig. 1.9: Uittreksel uit de bodemerrosiekaart met aanduiding van het projectgebied.

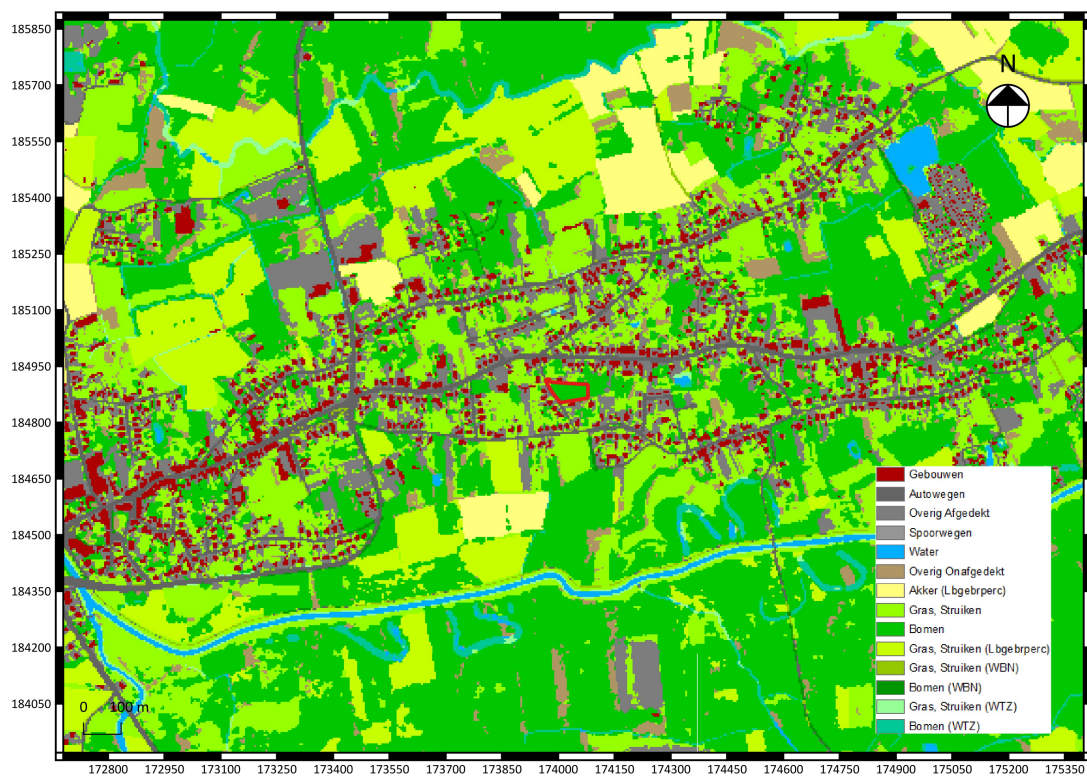

Fig. 1.10: Uittreksel uit de bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied.

Op de bodemkaart wordt het projectgebied grotendeels gekarteerd als een Zbm(g)-bodem. De noordwestelijke hoek wordt als OB (bebouwde zone) gekarteerd (fig. 1.11). Een Zbm(g)-bodem is een droge zandgrond met een diepe antropogene humus A horizont. Deze gronden hebben een Ap van meer dan 60 cm dik. Onder het plaggendek komt een begraven profiel voor, meestal een podzol of een verbrokkelde textuur B-horizont. Roestverschijnselen beginnen tussen 90 en 120 cm. In Rotselaar kan een dikke antropogene humus A horizont echter niet volledig worden gelijkgesteld aan een plaggendek. De A ontstaat namelijk niet altijd uit ophoging, maar resulteert mogelijk uit het diepspitten met intentie de podzol te doorbreken en zo de uitgeloopte mineralen terug in de A te brengen.

De tertiaire ondergrond (fig. 1.12) bestaat uit de Formatie van Sint-Huibrechts-Hern. Deze formatie wordt gedateerd in het Laatste Eoceen – Vroeg Oligoceen (37 – 28,4 miljoen jaar geleden) en omvat grijsgroen zeer fijn zand dat klei- en glauconiethoudend is en glimmerrijk.

De quataire ondergrond (fig. 1.13) bestaat uit een opeenvolging van Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen), gevolgd door Hellingsafzettingen van het Quartair en fluviaile afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

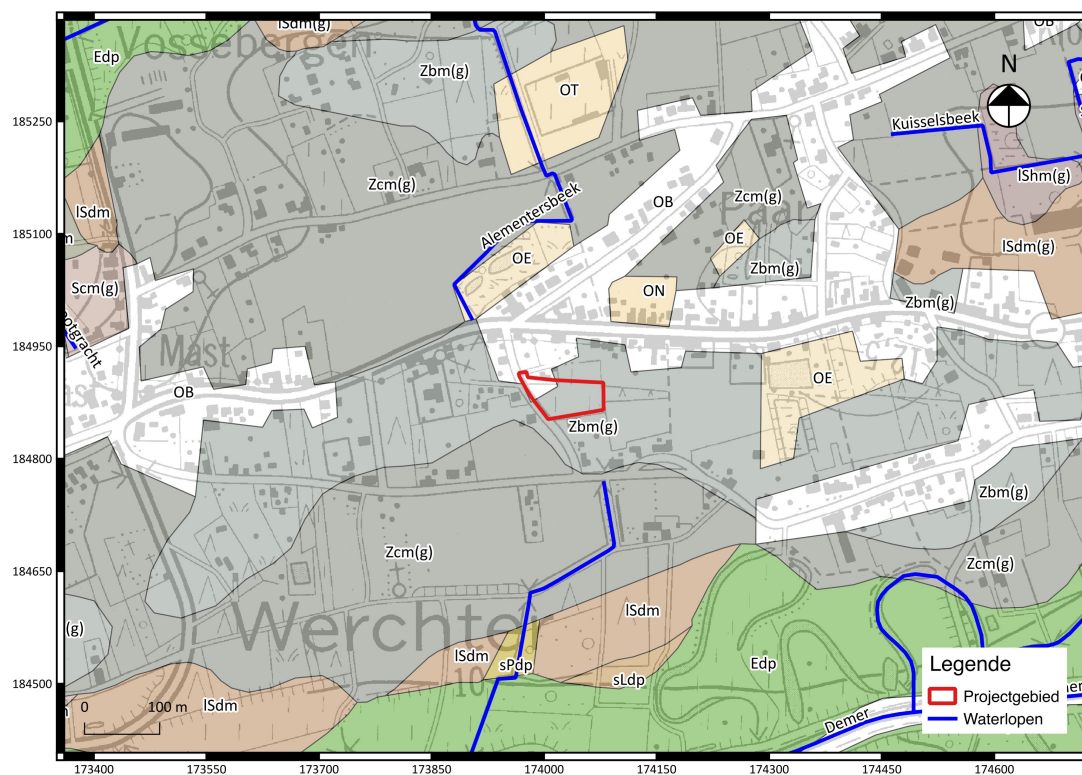

Fig. 1.11: Uittreksel uit de bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

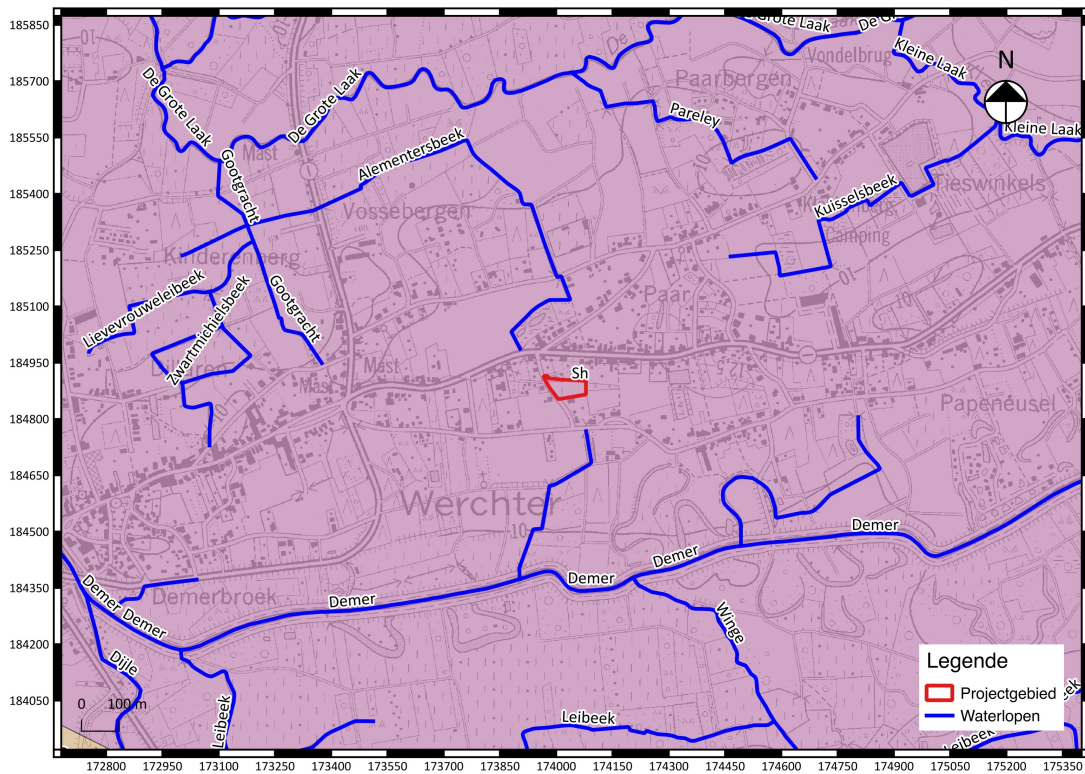

Fig. 1.12: Uittreksel uit de tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

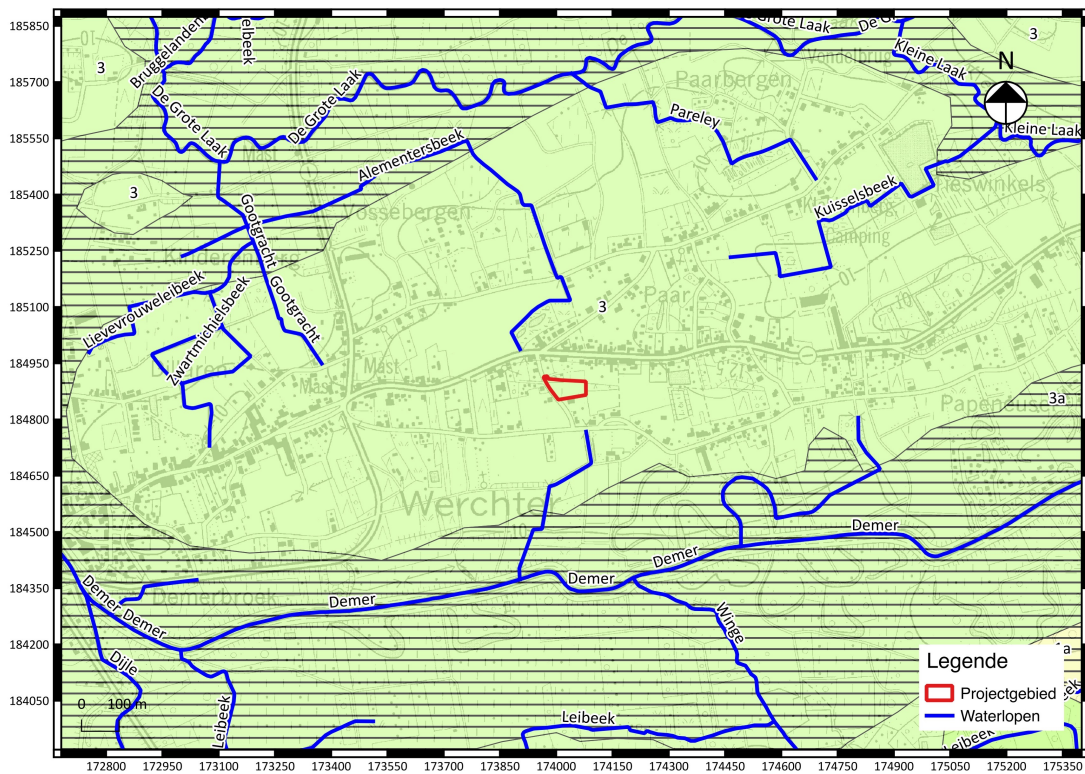

Fig. 1.13: Uittreksel uit de quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen ten oosten van de dorpskern van Werchter, een deelgemeente van Rotselaar. Werchter wordt een eerste maal vermeld in 1138 als Werchtra, de naam zou verwijzen naar al het water in de omgeving. De geschiedenis van Werchter is nauw verbonden met die van Rotselaar. In de 12de eeuw heerste de hertog van Brabant over Rotselaar en Wezemaal, de Berthouts en de graven over Aarschot en Werchter. Omstreeks 1170-1180 vestigden zich in Rotselaar en Wezemaal leenmannen van de hertog van Brabant, die tot de heren van Rotselaar en Wezemaal aangesteld werden. In de 14de eeuw kwam ook Werchter onder de invloed van de heren van Rotselaar. De dorpen vormden samen het Land of de baronie van Rotselaar. Deze baronie kwam in handen van de familie de Croÿ, die haar bij het markgraafschap Aarschot voegde, dat in 1533 tot hertogdom verheven werd. In de 13de eeuw nam de abdij van Park Heverlee de zielzorg in Werchter waar, de abdij van Averbode in Rotselaar en Wezemaal. Tot 1480 nam de bevolking in Werchter toe, in tegenstelling tot de neerwaartse trend in de naburige dorpen Haacht, Rotselaar en Wezemaal na 1437. In 1496 bleek de bevolking echter gehalveerd (ten opzichte van 1480). In 1488 verwoessten de Mechelaars, die vochten aan de zijde van Maximiliaan van Oostenrijk, de burcht van Rotselaar. Minstens sinds 28 maart 1489 had de hertog zijn legerkamp opgeslagen te Werchter, zeker nog tot 12 april bleef het hoofdkwartier in Werchter². De bevolking werd zwaar getroffen door herhaald oorlogsgeweld van 1570 tot 1750. Ook tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748) speelde Werchter een belangrijke rol. Werchter werd in 1747 door de Fransen tot een waar bruggenhoofd uitgebouwd, als deel van een hele linie. Vanaf 1750 nam de welvaart toe en tot diep in de 19de eeuw leefden de dorpingen voornamelijk van landbouw³.

De Frickxkaart (1712, fig. 1.14) situeert het projectgebied in een zeer landelijke omgeving. De Ferrariskaart (1771-1778, fig. 1.16 en fig. 1.17) situeert het projectgebied ten oosten van de dorpskern van Werchter in een zeer landelijke omgeving. Net zoals in het heden grenst het projectgebied aan een straat, met ongeveer eenzelfde tracé als de Hermansstraat nu. Tegenover het projectgebied, aan de andere kant van de straat, wordt een gebouw gesitueerd. Het projectgebied zelf bestaat uit een akker.

Eenzelfde beeld wordt gegeven op de Atlas der Buurtwegen (1841, fig. 1.18 en fig. 1.19), de kaart van Vandermaelen (1846-1854, fig. 1.20 en fig. 1.21) en de kadasterkaart van Popp (1842-1879, fig. 1.22 en fig. 1.23). Ten noorden van het projectgebied verschijnt wel nog een bijkomend gebouwtje.

Op de luchtfoto van 1971 (fig. 1.24 en fig. 1.25) is het terrein te zien als landbouwgrond. Vanaf de luchtfoto's van 2000 (fig. 1.26 en fig. 1.27) wordt het terrein grotendeels door een bos ingenomen. De onmiddellijke omgeving van het projectgebied wordt steeds dener bebouwd, hoewel de gemeente nog steeds een landelijk karakter behoudt.

² Minnen: 174.

³ Vandeputte: 295-297.

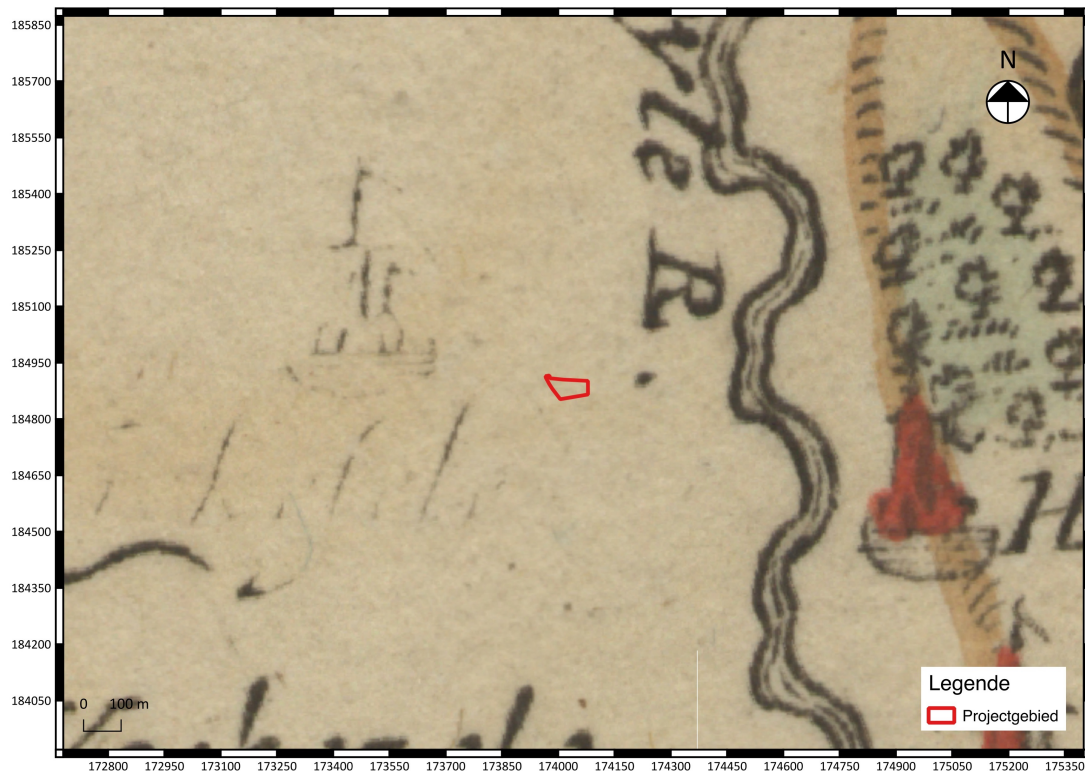

Fig. 1.14: Uittreksel uit de kaart van Frickx met aanduiding van het projectgebied.

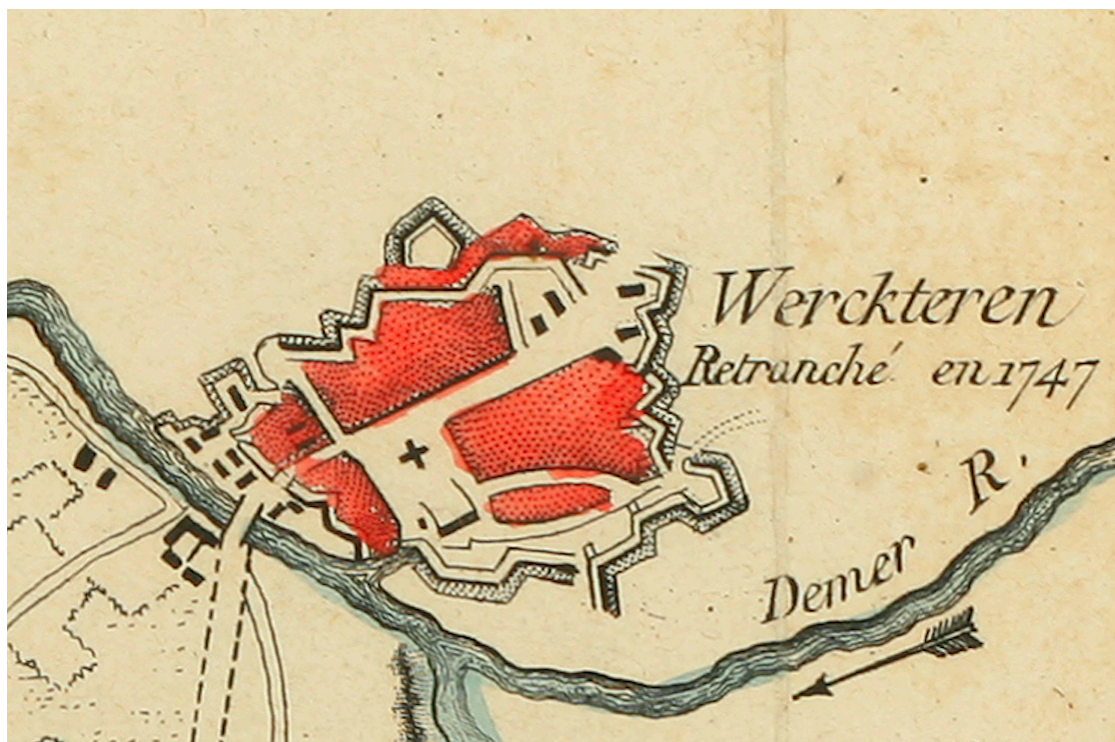

Fig. 1.15: Werchter in 1747 volgens een kaart waarop de kampementen van Marechal de Saxe worden weergegeven.

Fig. 1.16: Uittreksel uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.17: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.18: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

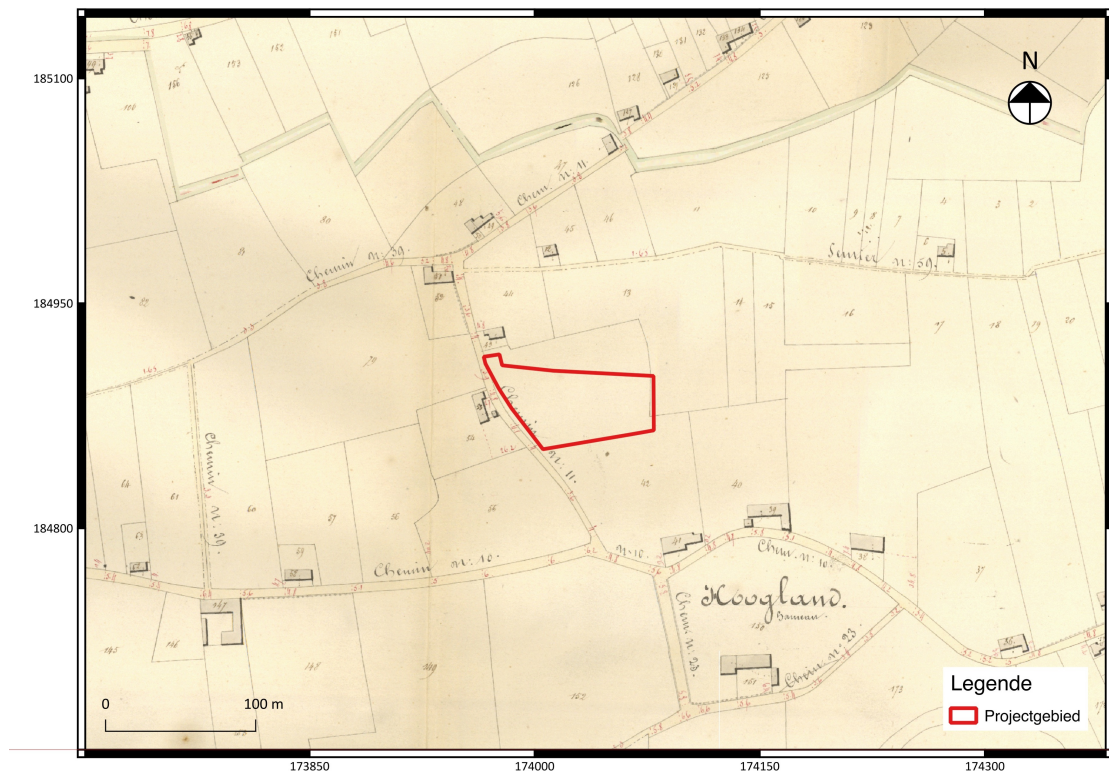

Fig. 1.19: Detail uit de Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.20: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

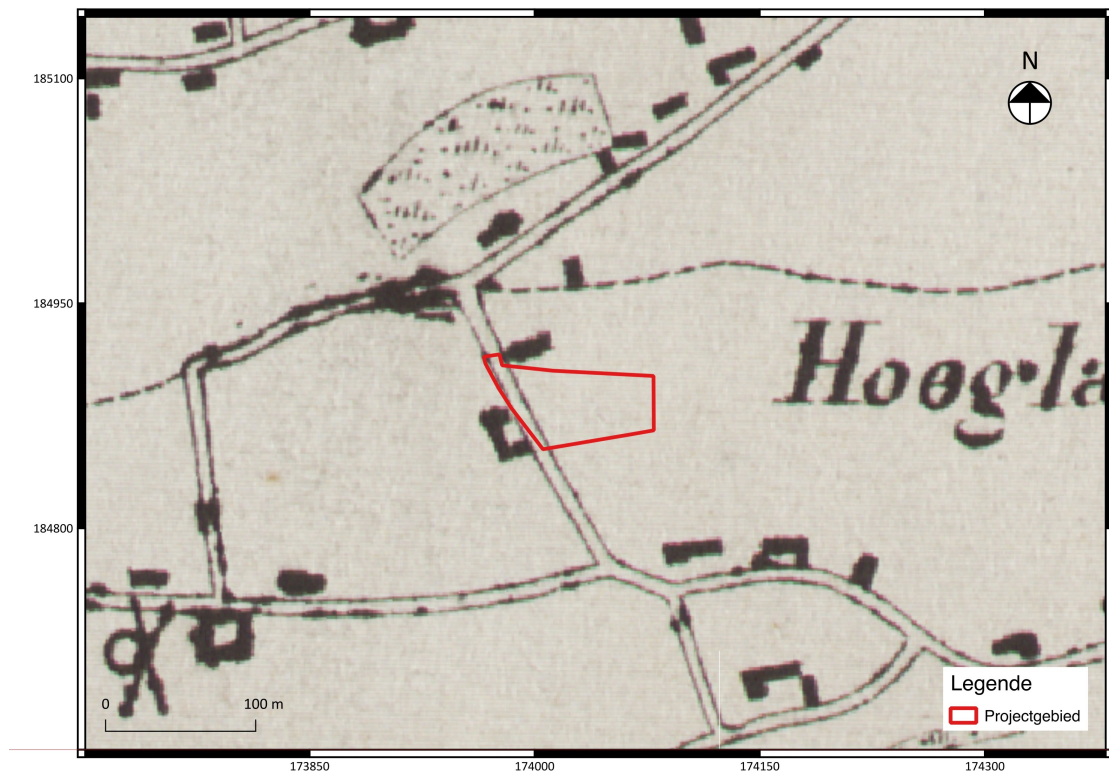

Fig. 1.21: Detail uit de kaart van Vandermaelen met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.22: Uittreksel uit de kadastrale kaart van Popp met aanduiding van het projectgebied.

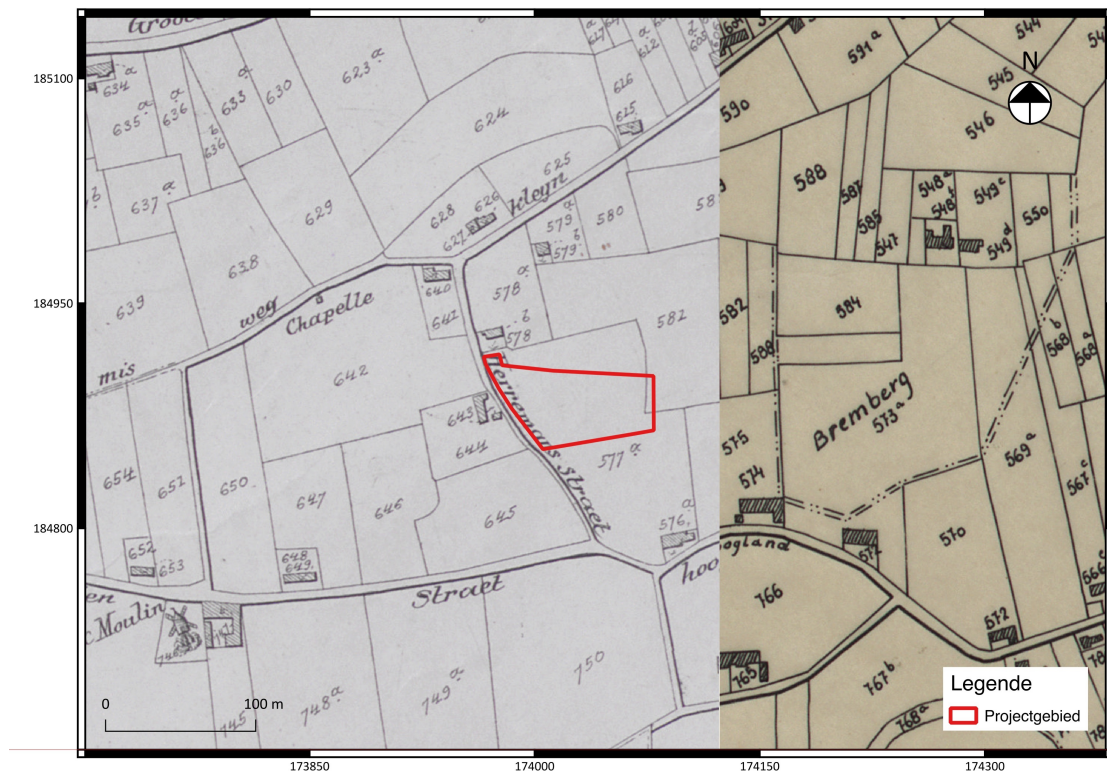

Fig. 1.23: Detail uit de kadastrale kaart van Popp met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.24: Uittreksel uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied.

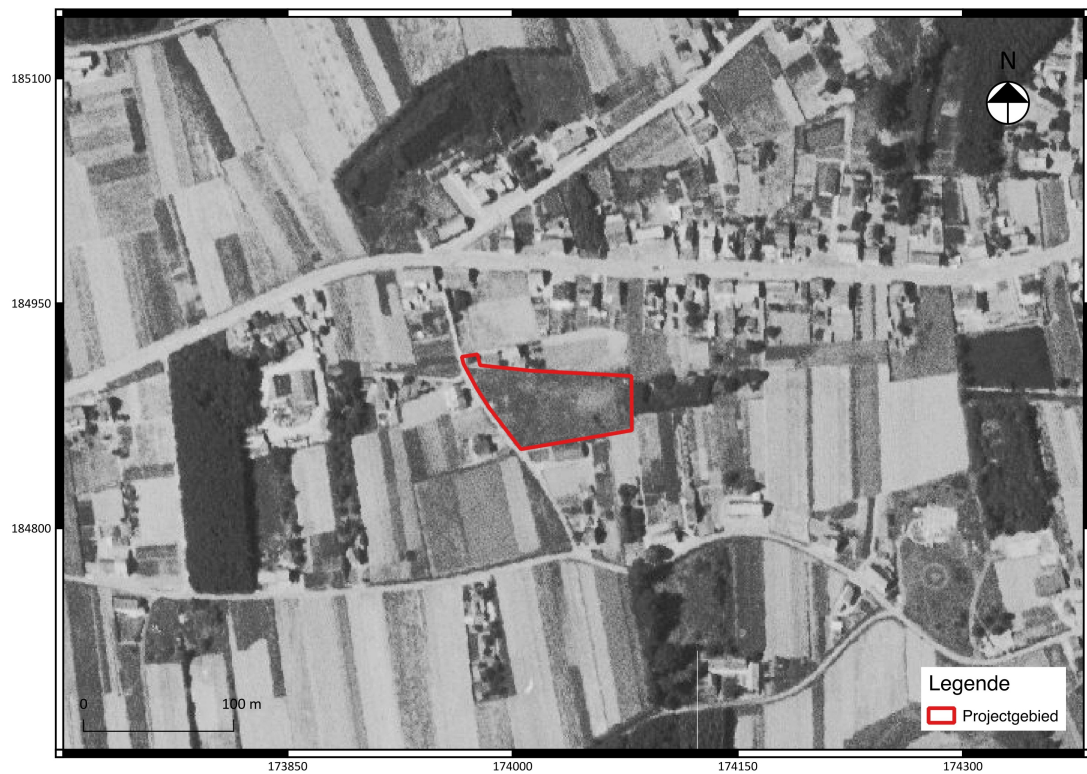

Fig. 1.25: Detail uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied.

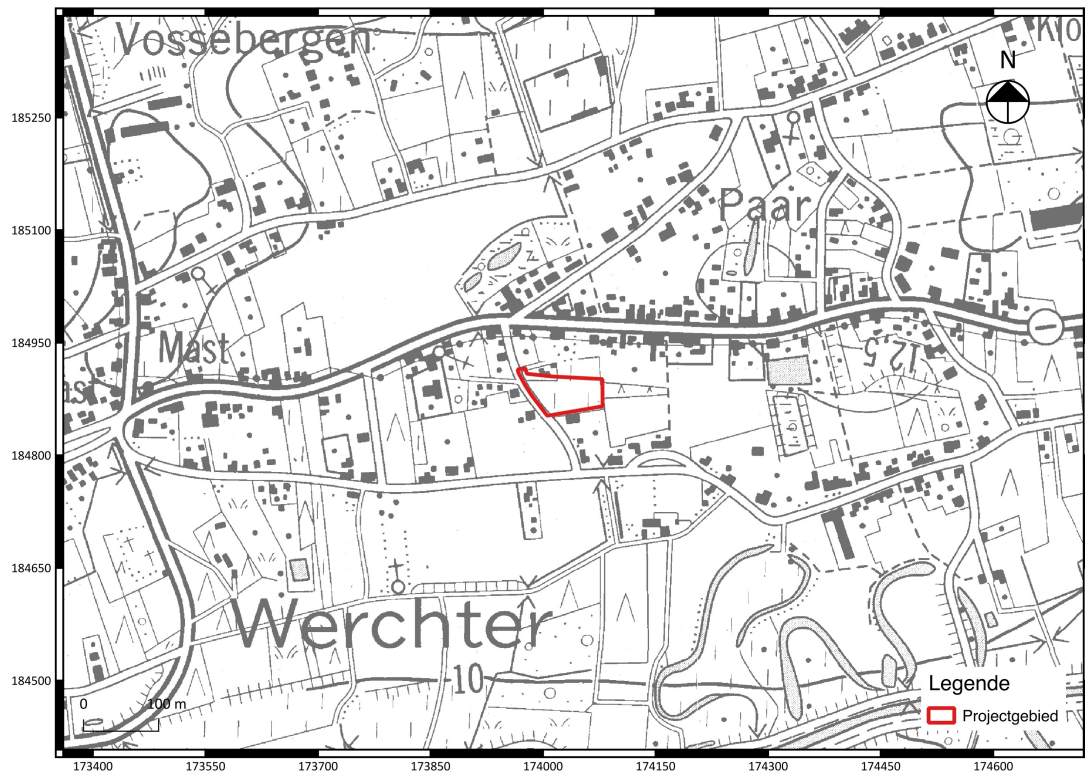

Fig. 1.26: Detail uit de topografische kaart van 1996 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.27: Uittreksel uit een luchtfoto van 2000 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.28: Detail uit een luchtfoto van 2000 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.29: Uittreksel uit een luchtfoto van 2012 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.30: Detail uit een luchtfoto van 2012 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.31: Uittreksel uit een luchtfoto van 2016 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.32: Detail uit een luchtfoto van 2016 met aanduiding van het projectgebied.

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

Tot op heden zijn in de nabijheid van het projectgebied slechts enkele archeologische vindplaatsen gekend. Er zijn in het gebied nagenoeg geen archeologische prospecties uitgevoerd naar aanleiding van grote infrastructuurwerken. Het schijnbaar ontbreken van archeologische vindplaatsen kan dus eerder het gevolg zijn van het ontbreken van een systematische archeologische inventarisatie van de regio.

- CAI 158981: locatie van de Sint-Jobshoeve, alleenstaande hoeve uit de late middeleeuwen
- CAI 158978: locatie van de (ten laatste in de 18de eeuw) verdwenen pastorie van Werchter
- CAI 1200: locatie van een vermoedelijke motte uit de middeleeuwen
- CAI 2470: Sint-Jan-de-Doperkerk met bijhorend kerkhof uit de late middeleeuwen. Tijdens de 80-jarige oorlog (17de eeuw) werd Werchter dikwijls bezet door vijandelijke troepen. Op het kerkhof was een schans opgericht.
- CAI 159029: Redoute uit de 18de eeuw. Een redoute is een kleine geheel omsloten veldschans met alleen uitspringende en geen inspringende hoeken.
- CAI 158980: locatie van een site met walgracht uit de nieuwe tijd.

Ten noorden van het projectgebied werd aan de Hoge Weg in 2009 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door WinAr (vergunningsnummer 2009/282). Ondanks de veelbelovende geomorfologische omstandigheden, een zandrug langs de Demer, afgeschermd door een plaggendek, kon het hoog archeologisch potentieel niet worden bevestigd tijdens het onderzoek. Er werden geen sporen van menselijke aanwezigheid aangetroffen.

Ten oosten van het projectgebied werd op basis van de bodemkaart en het digitaal hoogtemodel een zone gekarteerd waar geen archeologie meer te verwachten valt.

Ten noorden en ten zuiden van het projectgebied werden één grote zone opgenomen in de landschapsatlas. Het gaat om de Demer- en Laakvallei tussen Aarschot en Werchter. De Demervallei van Aarschot tot Werchter is een belangrijk open ruimtegebied van Vlaanderen. Binnen de vallei zijn vele kleine reliëfverschillen die gevormd zijn in de historische riviervallei. Ook zijn er verschillende zandige opduikingen waar reeds in de steentijd bewoning was en waar op enkele plaatsen hoeves en later kastelen zich op vestigden. Ten zuiden van de vallei liggen enkele ijzerzandsteenheuvels.

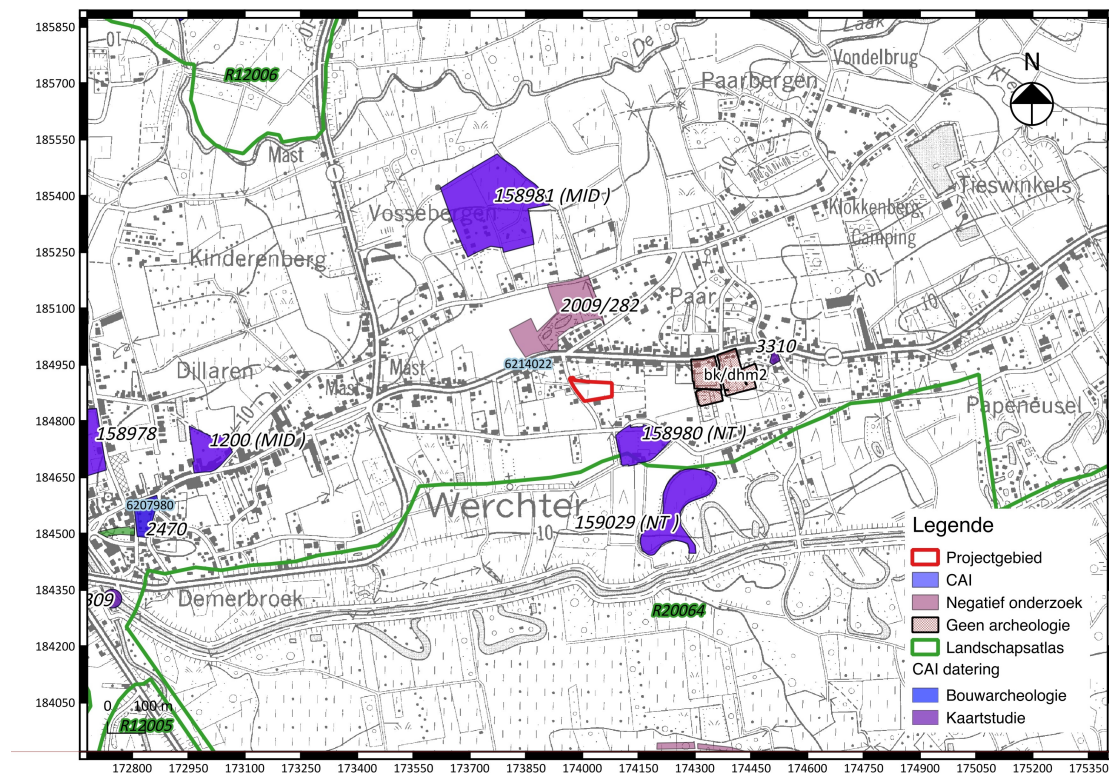

Fig. 1.33: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied⁴.

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Het projectgebied maakt deel uit van een zeer landelijke regio waar tot op heden nog maar zeer weinig archeologische informatie voor gekend is. Dit valt voornamelijk te wijten aan het gebrek aan grootschalige archeologische inventarisaties bij geplande bouwactiviteiten. De weinig gekende archeologische locaties verwijzen voornamelijk naar bewoning- en verdedigingselementen uit de (late) middeleeuwen. Op een opeenvolging van historisch kaartmateriaal wordt een gebouw gesitueerd net ten noorden en ten westen van het projectgebied.

Het projectgebied is gelegen op een zeer gunstige landschappelijke en bodemkundige situatie. Het is gelegen op een heuvelrug ten noorden van de Demer. Bodemkundig gezien wordt de aanwezigheid van een plaggendek gesitueerd, met daaronder mogelijk een podzol. De eventuele aanwezigheid van een plaggendek en een podzol betekenen gunstige bewaringsomstandigheden voor eventuele aanwezige prehistorische artefactensites. Wat betreft grondsporensites bezit het projectgebied een middelmatig tot hoog archeologisch potentieel voor sites vanaf de metaaltijden tot en met de (post)middeleeuwen. Het projectgebied behoort tot een ruimere regio die zeer intensief bewoond is geweest in het verleden. In de late en post-middeleeuwen werd in de omgeving regelmatig gevochten, waardoor potentieel resten van kampementen kunnen worden aangetroffen.

Het terrein is momenteel grotendeels bebost. Er zijn geen gekende verstoringen binnen het projectgebied.

⁴ www.agiv.be

1.2.5 Synthese

Aan de hand van de gegevens van het bureauonderzoek kan de afwezigheid van een archeologisch relevante site op het terrein niet worden aangetoond. Er zijn een indicaties voor grootschalige verstoringen van de bodemopbouw.

Het projectgebied is gelegen op een zeer gunstige landschappelijke en bodemkundige situatie. Het is gelegen op een heuvelrug ten noorden van de Demer. Bodemkundig gezien wordt de aanwezigheid van een plaggendek gesitueerd, met daaronder mogelijk een podzol. De eventuele aanwezigheid van een plaggendek en een podzol betekenen gunstige bewaringsomstandigheden voor eventuele aanwezige prehistorische artefactensites. Wat betreft grondsporensites bezit het projectgebied een middelmatig tot hoog archeologisch potentieel voor sites vanaf de metaaltijden tot en met de (post)middeleeuwen. Het projectgebied behoort tot een ruimere regio die zeer intensief bewoond is geweest in het verleden. In de late en post-middeleeuwen werd in de omgeving regelmatig gevochten, waardoor potentieel resten van kampementen kunnen worden aangetroffen.

De geplande ontwikkeling betekent een grote verstoring van het eventueel aanwezige bodemarchief.

Bibliografie

Literatuur

MINNEN B. xxx. Documenten over Werchter in de oorlog tegen Maximiliaan van Oostenrijk (1489).

Websites

<https://cai.onroenderfgoed.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

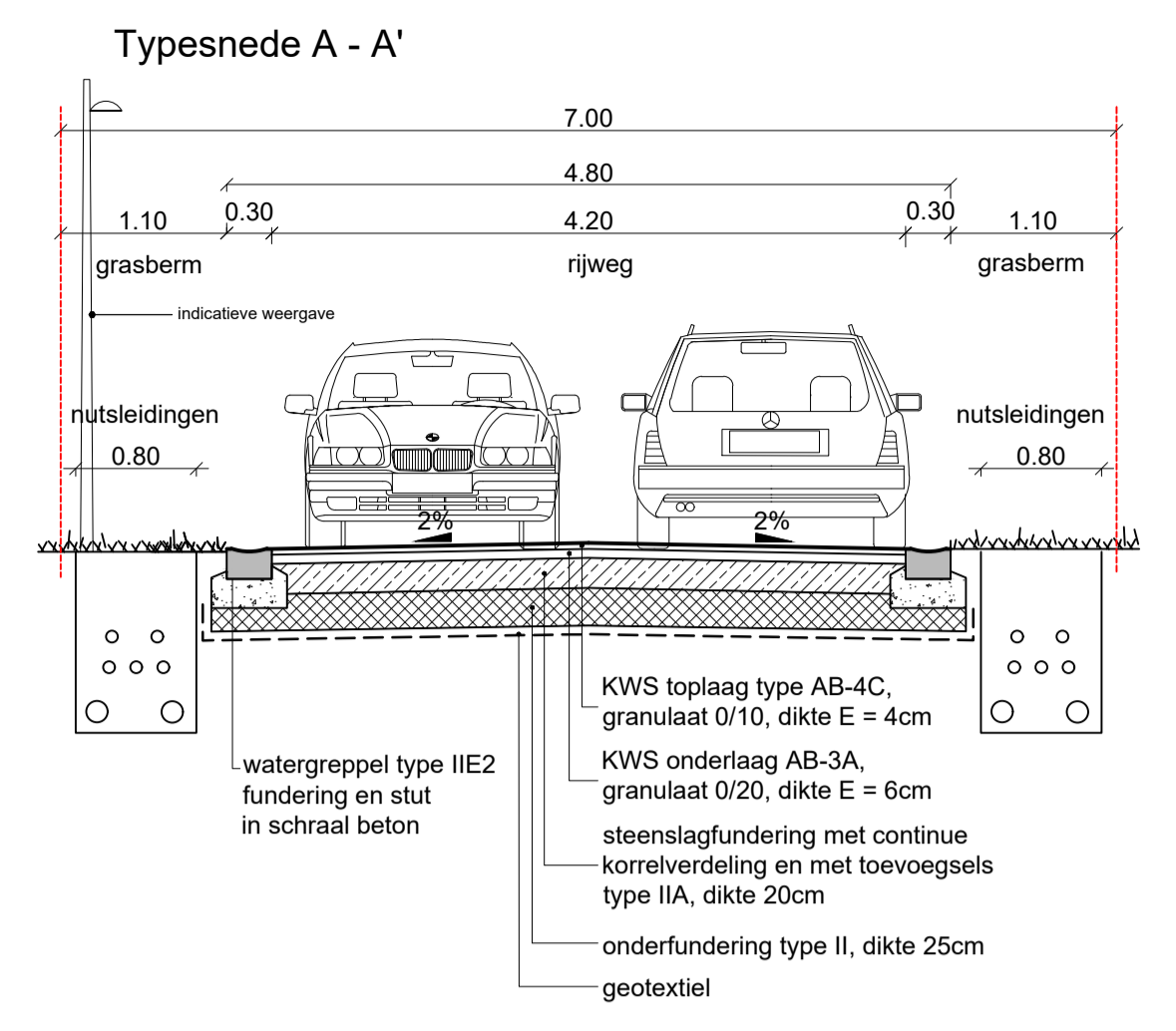
www.agiv.be

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geoportaal.be

www.geopunt.be

- LEGENDE**
- grens der werken
 - voorstel rooilijn
 - KWS-verharding
 - betongrastegels, gevuld met gras
 - gazon
 - greppel
 - boordsteen ID1
 - inplantingsvoorstel lichtpunt
 - typedwarsprofiel
 - sleuf nutsleidingen (breedte: 1m)
 - te behouden bos

NOTA COÖRDINATENSTELSEL EN HOOGTES
 Het opmetingsplan is niet opgemeten op basis van de Lambertcoördinaten. De weergegeven hoogtepunten werden opgemeten in een lokaal stelsel.

Verkaveling Hermansstraat - Werchter

datum wijziging		OPDRACHTGEVER	
A	mei 2016	Voorontwerp	
B			
C			
D			
E			
F			
G			
H			
I			
J			
K			
L			
M			
N			
provincie	Antwerpen		STUDIOBUREAU
gemeente	Rotselaar		Ing. Ine Matthyssens
kadaster	2de Afdeling, sectie E nr. 577 X en nr. 577b ²		
datum	mei 2016		
projectnummer	503001		
projectleider	IM		
projectmedewerker	FB		
schaal	1/200		
fase	Voorontwerp		
plan	MATERIALENPLAN		plannummer
			2 2

